

POLONUS

5

236

2016

**Związek Polaków w Rumunii
Uniunea Polonezilor din România**

Sărbătorile lunii mai în Polonia

Începutul lunii mai este un prilej de sărbătoare pentru polonezii din întreaga lume. De obicei, este un weekend prelungit pe care polonezii îl petrec cu familia și prietenii, participă la diferite manifestări organizate de autoritățile locale sau fac excursii prin țară.

Astfel, pe 1 mai polonezii, la fel ca alte popoare, sărbătoresc Ziua Internațională a Muncii. În anul 1889 Congresul Internaționalei Socialiste a decretat ziua de 1 mai ca fiind Ziua Internațională a Muncii, în memoria victimelor grevei generale din Chicago din anul 1886. Cu timpul, 1 mai a devenit sărbătoarea muncii în majoritatea țărilor lumii, existând și excepții: în Australia, Elveția și în Statele Unite 1 mai nu este o sărbătoare oficială. În majoritatea țărilor vest-europene, 1 mai este zi liberă. În România această zi a fost sărbătorită pentru prima dată de către mișcarea socialistă în 1890. În același an au avut loc primele manifestări legate de această zi și în Polonia, de multe ori în pofida voinei cotropitorilor. În perioada regimului comunist, atât în România, cât și în Polonia autoritățile organizau manifestații uriașe.

Ziua de 2 mai este una cu o însemnătate mare pentru polonezii din întreaga lume, deoarece în această zi se sărbătorește Ziua Diasporei Poloneze și Ziua Drapelului Republicii Polone. Ziua Diasporei Poloneze este o sărbătoare națională care din 2002 se sărbătorește pe 2 mai, fiind instituită de către Seimul Republicii Polone la inițiativa Senatului R.P. în semn de recunoaștere a secole de realizări și contribuții a diasporei poloneze și a polonezilor din străinătate în recăpătarea independenței țării, fidelitatea și atașamentul față de cultura poloneză și dorința de a ajuta țara în cele mai dificile momente. Sărbătorită în aceeași zi, Ziua Drapelului Republicii Polone a fost introdusă ca sărbătoare legală pe 20 februarie 2004. Data aleasă pentru a celebra această sărbătoare nu este una întâmplătoare – în această zi polonezii reflectă asupra paginilor glorioase din istoria Poloniei, împlinirea timpului liber între sărbătorile naționale precum și evidențierea sărbătorii Zilei Diasporei Poloneze.

Pe 3 mai polonezii sărbătoresc Ziua Națională din 3 Mai care amintește de adoptarea Constituției din 3 Mai 1791 care este a doua după constituția Statelor Unite, constituție fundamentală în lume. Constituția din 3 mai a fost gândită cu scopul de a repara unele deficiențe politice vechi ale Uniunii Polono-Lituaniene și ale sistemului său tradițional al „libertății de aur”, care dădea drepturi și privilegii disproporționate nobilimii. Constituția a introdus egalitate în drepturi politice între orășeni și nobilime și i-a pus pe țărani sub protecția guvernului, ameliorând cele mai rele abuzuri

Majowe święta w Polsce

Początek maja jest okazją do świętowania dla Polaków na całym świecie. To często przedłużony weekend, który Polacy spędzają z rodziną i przyjaciółmi, biorąc także udział w organizowanych z tej okazji uroczystościach albo wyjeżdżając poza miejsce zamieszkania.

1 maja Polacy, podobnie jak inne narody, obchodzą Międzynarodowe Święto Pracy. To dzień ustanowiony w 1889 r. przez II Międzynarodówkę dla upamiętnienia ofiar strajku w Chicago w 1886 r. Z czasem 1 maja stał się świętem pracy w większości krajów świata, chociaż w Australii, Szwajcarii i Stanach Zjednoczonych dzień ten nie jest świętem państwowym. W większości krajów zachodniej Europy 1 maja jest dniem wolnym od pracy. Ruch socjalistyczny w Rumunii odchodził Święto Pracy po raz pierwszy w 1890 r. W tym samym roku po raz pierwszy odchodzono to święto w Polsce, a potem wielokrotnie, nawet wbrew woli zaborców. W okresie komunistycznym, zarówno w Rumunii, jak i w Polsce odbywały się wielkie państwowe manifestacje.

Ważnym dla Polaków z całego świata jest dzień 2 maja, obchodzony jako Dzień Polonii i Polaków za Granicą oraz Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej. Dzień Polonii i Polaków za Granicą został ustanowiony jako święto narodowe w 2002 r. przez Sejm RP z inicjatywy Senatu w dowód uznania wielowiekowego dorobku i wkładu Polonii i Polaków za granicą w odzyskanie przez Polskę niepodległości, wierność i przywiązanie do polskości oraz pomoc krajowi w najtrudniejszych momentach. Obchodzony tego samego dnia Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej natomiast ustanowiony został jako święto narodowe 20 lutego 2004 r. Wybór dnia 2 maja nie był przypadkowy – chodziło o dzień, w którym Polakom towarzyszą refleksje o szczytnych kartach historii Polski, a także wypełnienie wolnego dnia pomiędzy świętami narodowymi oraz podkreślenie obchodów Dnia Polonii i Polaków za Granicą.

3 maja Polacy obchodzą Święto Narodowe Trzeciego Maja, upamiętniające uchwalenie Konstytucji 3 Maja 1791 r., uznawanej za drugą, po konstytucji Stanów Zjednoczonych, ustawę zasadniczą na świecie. Konstytucja ta została uchwalona w celu zlikwidowania wad systemu politycznego Rzeczypospolitej Obojga Narodów i tradycyjnej „złotej wolności”, dającej szlachcie nieograniczone prawa i przywileje. Konstytucja wprowadzała polityczne zrównanie mieszczan i szlachty oraz stawiała chłopów

asupra iobagilor. În acest an s-au împlinit 225 de ani de la adoptarea primei Constituții din Europa modernă. Votarea acesteia a fost recunoscută ca sărbătoare în ziua de 5 mai 1791, apoi în anul 1919 și din nou în 1990.

În aceeași zi, pe 3 mai, polonezii celebrează o sărbătoare importantă în biserica catolică – Sărbătoarea Preasfintei Fecioare Maria, Regina Poloniei, sub ocrotirea căreia se ascundeau polonezii în cele mai tragice momente din istoria lor. Cultului Preasfintei Fecioare Maria, Regina Poloniei i-au fost atribuite mai multe evenimente importante: apărarea mănăstirii de la Jasna Góra în fața asediului suedezilor din 1655 sau jurământul regelui Ioan Cazimir al II-lea și proclamarea Sfintei Fecioare Maria ca Regină a Poloniei în anul 1656. Sărbătoarea a fost stabilită de către papa Benedict al XV-lea în 1920 la cererea episcopilor polonezi după dobândirea independenței după Primul Război Mondial.

În zilele de 2-3 mai, președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher a fost prezent la Varșovia la invitația președintelui Asociației „Wspólnota Polska” Longin Komołowski pentru a participa la manifestările prilejuite de sărbătorirea Zilei Diasporei Poloneze, a Zilei Drapelului Republicii Polone și a Zilei Constituției din 3 mai. Programul din acest an a cuprins: celebrarea Sfintei Liturghii solemne în intenția diasporei poloneze la Catedrala Providenței Divine, întâlnire cu președintele R.P. Andrzej Duda la Palatul Belweder în timpul căreia acesta a înmânat decorații și drapelul R.P. precum și o gală organizată la Castelul Regal în timpul căreia a avut loc înmânarea premiilor Televiziunii Polonia și Asociației „Wspólnota Polska”.

În data de 10 mai a.c. Ambasada Republicii Polone la București a organizat manifestări cu prilejul Zilei Constituției din 3 Mai. Recepția ocazională de acest eveniment a avut loc la Cercul Militar Național

pod ochraną państwa, w ten sposób łagodząc najgorsze nadużycia pańszczyzny. W tym roku mija 225 lat od uchwalenia pierwszej w Europie, spisanej, nowoczesnej konstytucji. Fakt jej uchwalenia uznany został za święto już 5 maja 1791 r., później w 1919 r. oraz ponownie w 1990 r.

Tego samego dnia, 3 maja, Polacy obchodzą także ważne święto w kościele katolickim – uroczystości Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, pod której opiekę uciekali się Polacy w najtragiczniejszych momentach swojej historii. Z kultem NMP Królowej Polski związanych jest wiele ważnych wydarzeń: obrona klasztoru na Jasnej Górze przed Szwedami w 1655 r. czy śluby króla Jana Kazimierza i ogłoszenie Maryi Królową Korony Polskiej w 1656 r. Święto zostało ustanowione przez papieża Benedykta XV w 1920 r. na prośbę polskich biskupów po odzyskaniu przez Polskę niepodległości po zakończeniu I wojny światowej.

W dniach 2-3 maja prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher przebywał w Warszawie, na zaproszenie prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Longina Komołowskiego, biorąc udział w uroczystościach poświęconych Dniu Polonii i Polaków za Granicą, Dniu Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Świętu Narodowemu Trzeciego Maja. Na obchody złożyły się: uroczysta Msza św. w intencji Polonii w Świątyni Opatrzności Bożej, spotkanie z prezydentem Andrzejem Dudą w Pałacu Belwederskim, podczas którego wręczył on zasłużonym odznaczenia i flagi RP, oraz gala wręczenia dorocznych nagród Telewizji Polonia i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” na Zamku Królewskim.

Obchody Święta Narodowego Trzeciego Maja zorganizowane przez Ambasadę RP w Bukareszcie odbyły się 10 maja. Przyjęcie odbyło się w Klubie Oficerskim w centrum stolicy. Gośćmi Ambasadora RP

Z prawej: JE Ambasador Marcin Wilczek z małżonką

Przemawiają JE Ambasador Marcin Wilczek i minister Lazăr Comănescu

din centrul capitalei. Oaspeții ambasadorului R.P. la București, Marcin Wilczek au fost: numeroși membri ai administrației românești, printre care ministrul Afacerilor Externe, Lazăr Comănescu, ambasadori și reprezentanți ai corpului diplomatic, reprezentanți ai comunității poloneze din România în frunte cu președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher, preoți polonezi, reprezentanți ai mediilor științifice, artistice și ai business-ului polonez, dar și 40 de soldați polonezi care participau la exerciții pe teritoriul României. În discursurile lor Excelența Sa, Marcin Wilczek și ministrul Lazăr Comănescu au subliniat importanța menținerii relațiilor de prietenie între cele două state, dar și rolul important pe care aceste două state îl îndeplinesc atât în cadrul UE, cât și NATO.

Juliana Dascălu

w Bukareszcie Marcina Wilczka byli: przedstawiciele rumuńskiej administracji, m.in. minister spraw zagranicznych Lazăr Comănescu, ambasadorowie i członkowie korpusu dyplomatycznego, przedstawiciele rumuńskiej Polonii z prezesem Związku Polaków w Rumunii Gerwazym Longherem, polscy duchowni, przedstawiciele środowisk naukowych, artystycznych i biznesowych, a także 40-osobowa grupa polskich żołnierzy, biorących w tym czasie udział w ćwiczeniach na terenie Rumunii. W swoich przemówieniach JE Marcin Wilczek oraz minister Lazăr Comănescu podkreślali wagę podtrzymywania przyjaznych historycznych relacji pomiędzy Polską i Rumunią, a także ważną rolę, jaką oba kraje pełnią w strukturach UE i NATO.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Foto: KL

Hramurile din luna mai în decanatul de Bucovina

Hramul bisericii, unul dintre cele mai importante evenimente din viața oricărei comunități romano-catolice, reunește anual la biserică la Sfânta Liturghie, cât și acasă, familia și prietenii. După Liturghia solemnă, bucovinenii se întorc la casele lor și petrec această zi alături de familie și oaspeți, cu bucurie, voie bună și mese îmbelșugate.

Pe 1 mai a.c. a avut loc hramul comunității romano-catolice din Vișani, „Sfânta Fecioară Maria, regina Poloniei”, primul hram din decanatul de Bucovina.

Pe 5 mai a.c. s-a sărbătorit „Înălțarea Domnului” și tot atunci a avut loc hramul bisericii romano-catolice din Păltinoasa. Liturghia în limba polonă a fost celebrată la ora 10:00 de pr. Stanislav Cucharec, paroh în Solonețu Nou.

Majowe odpusty w dekanacie bukowińskim

Odpust – jedno z najważniejszych wydarzeń w życiu każdej rzymskokatolickiej wspólnoty, gromadzi corocznie na uroczystej Mszy św., ale także w domach, parafian oraz ich rodziny i przyjaciół. Po uroczystej sumie bukowińscy katolicy spotykają się w swoich domach i radośnie świętują w gronie rodziny i gości, przy suto zastawionych stołach.

1 maja odbył się pierwszy w kolejności w dekanacie bukowińskim odpust w parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Wikszanach.

5 maja przypada święto Wniebowstąpienia Pańskiego i wówczas odpust w swojej parafii świętowali wierni z Păltinoasy. Mszę św. w języku polskim o godz. 10:00 odprawił proboszcz z Nowego Sołonce, ks. Stanisław Kucharek.

În data de 8 mai a.c. s-a celebrat hramul comunității romano-catolice din Suceava, „Sfântul Ioan Nepomuk”. Liturgia în limba polonă a fost oficiată de pr. Andrei Staszkovian, paroh în Pleșa.

Pe 15 mai a.c. s-a sărbătorit hramul comunității romano-catolice din Solonețu Nou, „Coborârea Sfântului Duh”. Liturgia în limba polonă a fost celebrată de pr. Andrei Staszkovian.

Pe 22 mai a.c. a avut loc ultimul hram al lunii mai din decanatul de Bucovina, hramul comunității romano-catolice din Gura Humorului, „Preasfânta Treime”. Liturgia în limba polonă a fost oficiată de pr. Gabriel Bucur, paroh în Poiana Micului.

Așadar, hramul unei biserici reprezintă o sărbătoare importantă pentru fiecare creștin, la care participă un număr mare de preoți și credincioși. În Bucovina se obișnuiește ca pelerinii care participă la hramul unei biserici să fie serviți cu sărmăluțe pregătite de gospodinele din localitatea respectivă.

Ilona Biseada
Foto: I. Olszewska-Marculeac, I. Dascălu

8 maja odpust odbył się w rzymskokatolickim kościele pw. św. Jana Nepomucena w Suczawie. Mszę św. po polsku odprawił ks. Andrzej Staszkwian – proboszcz z Pleszy.

15 maja świętowano natomiast odpust w kościele pw. Zesłania Ducha Św. w Nowym Sołóńcu. Uroczystą mszę w języku polskim odprawił proboszcz z Pleszy, ks. Andrzej Staszkwian.

Ostatni majowy odpust w dekanacie bukowskińskim odbył się 22 maja w kościele pw. Trójcy Przenajświętszej w Gura Humorului. Mszę w języku polskim odprawił podczas odpustu ks. Gabriel Bucur – proboszcz z Pojany Mikuli.

Każdy odpust jest wyjątkowym świętem dla parafian, w którym uczestniczą licznie także księża z całego dekanatu i wierni z innych parafii. Na Bukowinie goście podczas odpustu tradycyjnie częstowani są bukowskińskimi gołąbkami specjalnie przygotowanymi przez gospodynie na tę okazję.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

CZERWIEC

3 VI – 125. rocznica urodzin **Tadeusza Peipera** (1891-1969), poety i teoretyka poezji awangardowej;

5 VI – 170. rocznica urodzin **Henryka Sienkiewicza** (1846-1916), pisarza i publicysty, laureata Nagrody Nobla;

6 VI – 175. rocznica urodzin **Elizy Orzeszkowej** (1878-1910), powieściopisarki, autorki opowiadań;

8 VI – 60. rocznica śmierci **Jana Lechonia** (1899-1956), poety, satyryka, współtwórca grupy „Skamander”;

10 VI – 70. rocznica urodzin **Piotra Palecznego** (1946-1970), pianisty;

13 VI – 115. rocznica urodzin **Witolda Pileckiego** (1901-1948), oficera WP i AK, organizatora ruchu oporu w Auschwitz-Birkenau;

14 VI – 185. rocznica śmierci **Wacława Seweryna Rzewuskiego** (1784-1831), poety, orientalisty, podróżnika;

16 VI – 90. rocznica urodzin **Jana Janikowskiego** (1926-1990), kompozytora;

17 VI – 320. rocznica śmierci **Jana III Sobieskiego** (1629-1696), króla Polski;

18 VI – 75. rocznica urodzin **Leszka Długosza** (1941), poety, pieśniarza i kompozytora;

19 VI – 40. rocznica śmierci **Juliana Krzyżanowskiego** (1982-1976), polonisty i historyka literatury polskiej;

20 VI – 450. rocznica urodzin **Zygmunta III Wazy** (1566-1632), króla Polski;

21 VI – 175. rocznica śmierci **Juliana Ursyna Niemcewicza** (1757-1841), pisarza, dramaturga i pamiętnikarza;

22 VI – 90. rocznica urodzin **Tadeusza Konwickiego** (1926-2015), prozaika, scenarzysty i reżysera filmowego;

23 VI – 30. rocznica śmierci **Jerzego Putramenta** (1910-1986), poety, prozaika, publicysty, działacza politycznego;

24 VI – 220. rocznica urodzin **Jana Czeczota** (1796-1847), poety, etnografa, współzałożyciela Towarzystwa Filomatów;

25 VI – 90. rocznica urodzin **Jana Józefa Lipskiego** (1926-1991), krytyka i historyka literatury, działacza opozycji, współzałożyciela Komitetu Obrony Robotników;

26 VI – 30. rocznica śmierci **Jana Huszczy** (1917-1986), poety, satyryka, prozaika, felietonisty;

27 VI – 75. rocznica urodzin **Krzysztofa Kiesłowskiego** (1941-1996), reżysera filmowego;

28 VI – 95. rocznica urodzin **Zdzisława Witwickiego** (1921), grafika, ilustratora;

IUNIE

3 VI – 125 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Peiper** (1891-1969), poet și teoretician al poeziei avangardiste;

5 VI – 170 de ani de la nașterea lui **Henryk Sienkiewicz** (1846-1916), scriitor și publicist, laureat al Premiului Nobel;

6 VI – 175 de ani de la nașterea **Elizei Orzeszkowa** (1878-1910), romancieră, autoare de povestiri;

8 – VI – 60 de ani de la moartea lui **Jan Lechoń** (1899-1956), poet, satiric, cofondator al grupului „Skamander”;

10 VI – 70 de ani de la nașterea lui **Piotr Paleczny** (1946-1970), pianist;

13 VI – 115 ani de la nașterea lui **Witold Pilecki** (1901-1948), ofițer al Armatei Polone și al Armatei Teritoriale (AK), organizator al mișcării de rezistență la Auschwitz-Birkenau;

14 VI – 185 de ani de la moartea lui **Wacław Seweryn Rzewuski** (1784-1831), poet, orientalist, călător;

16 VI – 90 de ani de la nașterea lui **Jan Janikowski** (1926-1990), compozitor;

17 VI – 320 de ani de la moartea lui **Jan III Sobieski** (1629-1696), rege al Poloniei;

18 VI – 75 de ani de la nașterea lui **Leszek Długosz** (1941), poet, cântăreț și compozitor;

19 VI – 40 de ani de la moartea lui **Julian Krzyżanowski** (1982-1976), polonist și istoric al literaturii polone;

20 VI – 450 de ani de la nașterea lui **Zygmunt III Waza** (1566-1632), rege polonez;

21 VI – 175 de ani de la moartea lui **Julian Ursyn Niemcewicz** (1757-1841), scriitor, dramaturg și memorialist;

22 VI – 90 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Konwicki** (1926-2015), prozator, scenarist și regizor de film;

23 VI – 30 de ani de la moartea lui **Jerzy Putrament** (1910-1986), poet, prozator, publicist, militant politic;

24 VI – 220 de ani de la nașterea lui **Jan Czeczot** (1796-1847), poet, etnograf, cofondator al Societății Filomaților;

25 VI – 90 de ani de la nașterea lui **Jan Józef Lipski** (1926-1991), critic și istoric al literaturii, militant al opoziției, cofondator al Comitetului de Apărare al Muncitorilor;

26 VI – 30 de ani de la moartea lui **Jan Huszcza** (1917-1986), poet, satiric, prozator, foiletonist;

27 VI – 75 de ani de la nașterea lui **Krzysztof Kiesłowski** (1941-1996), regizor de film;

28 VI – 95 de ani de la nașterea lui **Zdzisław Witwicki** (1921), grafician, ilustrator;

29 VI – 75. rocznica śmierci **Ignacego Jana Paderewskiego** (1860-1941), pianisty, kompozytora, pedagoga, polityka;

30 VI – 105. rocznica urodzin **Czesława Miłosza** (1911-2004), poety, eseisty, prozaika, tłumacza, literaturoznawcy, laureata literackiej Nagrody Nobla (1980);

31 VI – 85. rocznica urodzin **Walerego Pisarka** (1931), językoznawcy i prasoznawcy, honorowego przewodniczącego Rady Języka Polskiego.

29 VI – 75 de ani de la moartea lui **Ignacy Jan Paderewski** (1860-1941), pianist, compozitor, pedagog, politician;

30 VI – 105 ani de la nașterea lui **Czesław Miłosz** (1911-2004), poet, eseist, prozator, traducător, cunosător al literaturii, laureat al Premiului Nobel pentru literatură (1980);

31 VI – 85 de ani de la nașterea lui **Walery Pisarek** (1931), lingvist și cunosător al presei, conducător onorific al Consiliului de Limbă Polonă.

Kronika bukowińskich Polaków 1907 Cronica polonezilor bucovineni

Maj

05.01. – **Czerniowce:** Ukazał się 35. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej” – o dzień wcześniej z powodu zawieszenia pracy drukarni w robotnicze święto. W numerze opublikowany został apel Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Kaczyce pt. „Rodacy”, wzywający bukowińskich Polaków do udziału w uroczystym otwarciu sokolego gniazda w Kaczyce, wypadającego w pierwszym dniu Zielonych Świąt. W imieniu wydziału apel podpisali Albin Grabowski (sekretarz) i Stefan Wyporek (prezes).

05.01. – **Czerniowce,** sala Domu Polskiego: Na potrzeby Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza miejscowi amatorzy przedstawili „Teatr amatorski” Michała Bałuckiego, Olga Świerzchowa wygłosiła monolog Mariana Gawalewicza „Wykałaczką”, a w przerwie między przedstawieniem i monologiem Grzegorz Ciczimirski zaśpiewał „Znasz li ten kraj” Stanisława Moniuszki oraz „Podarunek” Żeleńskiego przy fortepianowym akompaniamencie Świerzchowej.

05.01. – **Jackany:** Odtąd funkcję naczelnika urzędu ruchu kolejowego pełnił (w zastępstwie) starszy rewident i kontroler ruchu Józef Dembowski.

05.02. – **Czerniowce:** Prezydium Koła Polskiego – dr Kajetan Stefanowicz (wiceprezes), Krzysztof Abrahamowicz (prezes), dr Stanisław Kwiatkowski (sekretarz) oraz członkowie wydziału: dr T. Bohosiewicz, Adolf Fida, Wincenty Korytyński, Kazimierz Liskowacki, ks. Aleksander Opolski, dr Aleksander Skibniewski, Julian Trompeteur i Michał Trzeciński podali do publicznej wiadomości „Apel Koła Polskiego do wyborców Polaków w rumuńskich okręgach wiejskich”, w którym w porozumieniu ze stronnictwem narodowym rumuńskim podali, na kogo w poszczególnych okręgach Polacy solidarnie powinni głosować.

05.02. – **Czerniowce,** sala obrad TBPiCP w Domu Polskim: Dr Stanisław Kwiatkowski jako prezes TBPiCP zwołał zgromadzenie wszystkich wydziałów

Mai

05.01. – **Cernăuți:** A apărut nr. 35 al anului 25 al „Gazetei Polone” – cu o zi mai devreme din cauza întreruperii activității tipografiei din ziua nelucrătoare. În acest număr a fost publicat apelul Asociației Poloneze de Gimnastică „Sokół” din Cacica cu titlul „Compatrioții” care cheamă polonezii bucovineni pentru participarea la deschiderea festivă a cuibului șoimilor din Cacica, care cade în prima zi a sărbătorii „Coborârea Duhului Sfânt”. În numele filialei apelul a fost semnat de Albin Grabowski (secretar) și Stefan Wyporek (președinte).

05.01. – **Cernăuți,** sala Casei Polone: Pentru necesitățile Internatului Polonez „A. Mickiewicz” amatorii din localitate au prezentat „Teatrul de amatori” al lui Michał Bałucki, Olga Świerzchowa a rostit monologul lui Marian Gawalewicz „Scobitoarea”, iar în pauza dintre spectacol și monolog, Grzegorz Ciczimirski a cântat „Oare cunoști această țară?” de Stanisław Moniuszko precum și „Cadoul” de Żeleński acompaniat la pian de Świerzchowa.

05.01. – **Ițcani:** De acum funcția de șef al biroului de trafic feroviar a fost îndeplinită (în calitate de locțiitor) de expertul și controlorul de trafic, seniorul Józef Dembowski.

05.02. – **Cernăuți:** Prezidiul Cercului Polonez – dr. Kajetan Stefanowicz (vicepreședinte), Krzysztof Abrahamowicz (președinte), dr. Stanisław Kwiatkowski (secretar) precum și membrii filialei: dr. T. Bohosiewicz, Adolf Fida, Wincenty Korytyński, Kazimierz Liskowacki, pr. Aleksander Opolski, dr. Aleksander Skibniewski, Julian Trompeteur și Michał Trzeciński au făcut public „Apelul Cercului Polonez către electorii polonezi din zonele rurale românești” în care, conform acordului cu grupările naționale românești au făcut cunoscut cu cine trebuie să voteze polonezii.

05.02. – **Cernăuți,** sala de dezbateri a APAF și L din Casa Polonă: Dr. Stanisław Kwiatkowski în calitate de președinte al APAF și L a convocat adunarea tuturor

miejscowych towarzystw polskich celem uchwalenia stanowiska Polaków w wyborach posłów do Rady Państwa. Po zagajeniu zgromadzenia przez dr. Kwiatkowskiego i wyborze Władysława Sołtyńskiego na przewodniczącego i Władysława Mierzwińskiego na sekretarza obrad przemawiali dr Eugeniusz Mitkiewicz i Krzysztof Abrahamowicz oraz dyskutanci. Po wyczerpaniu tematyki, na wniosek dr. Mitkiewicza, powzięto jednomyślnie uchwałę, którą „postanowiono podać do wiadomości ogółu w nadzwyczajnym wydaniu »Gazety Polskiej«”.

05.02. – Kaczyka: Anonimowy korespondent podpisanym kryptonimem A. G. zdał sprawę z przedwyborczego zgromadzenia wyborców, na którym Józef Kurudz z Pleszy w imieniu około 3000 wyborców polskich z Mikułowej Polany, Nowego Sołońca, Paltynosi i Pleszy oświadczył, iż wszyscy będą jednomyślnie głosować zgodnie z instrukcją czerniowieckiego Koła Polskiego. Oświadczenie to zrobiło ogromne wrażenie na wszystkich zebranych.

05.<03. – Czerniowce: Wezwano wszystkich bukowińskich Polaków do składania ofiar na rzecz TSL, czyli tzw. Dar Narodowy Trzeciego Maja.

05.03. – Czerniowce: Ukazał się jednostronicowy 36. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej” z nadrukiem „Nadzwyczajne wydanie”. Zawierał on tylko cztery teksty dotyczące wyboru dwóch posłów do Rady Państwa przez mieszkańców Czerniowiec: „Polacy wobec wyborów w Czerniowcach”, „Uchwała Wydziałów wszystkich towarzystw polskich w Czerniowcach...”, „Apel Koła Polskiego do wyborców Polaków w rumuńskich okręgach wiejskich” oraz „Zgromadzenie wyborców polskich”.

05.03. – Czerniowce: Zjednoczone wydziały czerniowieckich towarzystw polskich na wspólnym posiedzeniu uchwaliły, „iż dzień otwarcia gniazda sokolego w centrum polskich gmin wiejskich w Kaczyce ma być przez Polonię bukowińską obchodzony uroczystość jako święto narodowe i postanowiły w dniu tym urządzić gremialną wycieczkę do Kaczyki”.

05.04. – Czerniowce: Rodzina zmarłego prezydenta m. Czerniowiec dr. Edwarda Reissa podziękowała wszystkim za współczucie i udział w pogrzebie, m.in. radcy Rządu Krajowego i prezesowi Towarzystwa Muzycznego Bazylemu Duzinkiewiczowi, który w czasie pogrzebu przed gmachem Towarzystwa Muzycznego wygłosił „porywającą mowę”. Z powodu zgonu powszechnie szanowanego E. Reissa piękny list kondolencyjny nadesłał również prof. dr Alfred Halban. Fragment tego listu przytoczył kronikarz „Gazety Polskiej” w notatce zatytułowanej „Zgon prezydenta miasta”.

05.05. – Czerniowce, lokal „Sokoła” w Domu Polskim: Na rozkaz prezesa czerniowieckich „Sokołów” zebrali się druhowie, aby po odbyciu musztry ze

filialel societăților polone locale cu scopul de a decide pozițiile polonezilor în alegerile de deputați pentru Consiliul de Stat. După deschiderea adunării de către dr. Kwiatkowski și alegerea lui Władysław Sołtyński în calitate de președinte și al lui Władysław Mierzwiński în calitate de secretar al dezbaterilor, au luat cuvântul dr. Eugeniusz Mitkiewicz și Krzysztof Abrahamowicz precum și cei înscriși la discuții. După epuizarea tematicii, la propunerea dr. Mitkiewicz s-a luat în unanimitate decizia prin care „s-a stabilit înștiințarea publică despre editarea specială a «Gazetei Polone»”.

05.02. – Cacia: Corespondentul anonim semnat cu criptonimul A.G. a raportat despre adunarea pre-electorală a votanților la care Józef Kurudz din Pleșa în numele a circa 3000 de alegători polonezi din Poiana Micului, Solonețu Nou, Păltinoasa și Pleșa a declarat că toți vor vota în unanimitate conform instrucțiunilor Cercului Polonez din Cernăuți. Această declarație a făcut o imensă impresie asupra tuturor participanților la adunare.

05.<03. – Cernăuți: Au fost chemați toți polonezii bucovineni pentru a depune donații pentru SȘP, cu alte cuvinte, așa-numitul Dar Național al zilei de 3 Mai.

05.03. – Cernăuți: A apărut nr. 36 al anului 25 al „Gazetei Polone” de o pagină, cu mențiunea „Editie specială”. Au fost cuprinse în el numai patru texte referitoare la alegerea a doi deputați în Consiliul de Stat dintre locuitorii din Cernăuți: „Polonezii față de alegerile în Cernăuți”, „Hotărârea Filialelor tuturor societăților poloneze din Cernăuți...”, „Apelul Cercului Polonez către alegătorii polonezi din zonele rurale românești”, „Adunarea alegătorilor polonezi”.

05.03. – Cernăuți: Filialele reunite ale societăților poloneze din Cernăuți la ședința comună au hotărât „că ziua deschiderii cuibului șoimilor în centrul localităților rurale poloneze din Cacia trebuie să fie celebrată festiv de Diaspora bucovineană ca zi națională și au stabilit ca în această zi să se organizeze o excursie generală la Cacia”.

05.04. – Cernăuți: Familia primarului decedat al orașului Cernăuți dr. Edward Reiss a mulțumit tuturor pentru compasiune și participare la înmormântare, printre alții, consilierului Guvernului Țării și președintelui Societății de Muzică Bazyl Duzinkiewicz care, în timpul înmormântării în fața edificiului Societății de Muzică a rostit „o cuvântare captivantă”. Cu prilejul decedului prețuitului E. Reiss, prof. dr. Alfred Halban a trimis, de asemenea, o frumoasă scrisoare de condoleanțe. Un fragment din această scrisoare a fost reproduș de cronicarul „Gazetei Polone” în notița intitulată „Moartea primarului orașului”.

05.05. – Cernăuți, localul Asociației „Sokół” din Casa Polonă: La porunca președintelui Asociației „Sokół” din Cernăuți s-au adunat cercetașii, ca după

sztandarem w szyku zwartym udać się do kościoła ormiańskokatolickiego na nabożeństwo z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Dziękczynną mszę ku czci NMP Królowej Polski odprawiono o godz. 11:00 z udziałem wszystkich stowarzyszeń polskich, a odprawił ją ks. Witkowski w koncelebrze z ks. proboszczem z Karlsbergu Franciszkiem Łuczka i katechetą III gimnazjum ks. prof. Franciszkiem Wójcikiem.

05.05. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Stosownie do uchwały polskiego komitetu wyborczego odbyło się zgromadzenie 1048 wyborców polskich poświęcone stanowisku Polaków czerniowieckich wobec wyboru dwóch posłów do Rady Państwa. Posiedzenie zagał dr Stanisław Kwiatkowski, który następnie poprosił o wybór zastępcy przewodniczącego oraz protokolantów obrad (Mikołaj Zajączkowski – zastępca, Józef Charwat – protokolant, Tadeusz Zubrzycki – protokolant). Przemawiali m.in.: Wincenty Braun, Grzegorz Cicimirski, Władysław Gaspary, Karol Golecki, ks. prał. Kajetan Kasprowicz, dr Eugeniusz Mitkiewicz, ks. prof. Aleksander Opolski, dr Selzer, Walerian Skwarnicki, dr Benn Straucher, Tokarski, dr Neumann Wender. Na zakończenie obrad uchwalono kilka rezolucji, w tym, że zgodnie z sugestiami Koła Polskiego, nasi czerniowieccy wyborcy będą głosowani na dr. B. Strauchera i dr. N. Wendera.

05.05. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Odbyła się wieczornica dla uczczenia Konstytucji 3 Maja z referatem Czesława Niewiadomskiego z Horodenki. Na bogaty program uroczystości złożyły się: Uwertura z „Halki” Moniuszki oraz „Wieniec pieśni polskich” w wykonaniu orkiestry 41 pp., odczyt Czesława Niewiadomskiego. Ponadto romans z „Hugenotów” i aria z „Afrykanki Mayerbeera” odśpiewane przez dr. Franciszka Wicentowicza; deklamacja „Dwóch rannych” wygłoszona przez Michała Wowkonowicza, Moszkowskiego „Caprice espagnole” odegrane na fortepianie przez Wojciecha Trompeteura. W części drugiej dramat w jednym akcie „Jeden z ostatnich” Zwilkońskiego odegrali amatorzy. Dochód przeznaczony na fundusz budowy Domu Polskiego w Suczawie.

05.05. – Łużany, kaplica i lokal Czytelni Polskiej TSL: Odbyła się uroczystość poświęcenia nowej Czytelni Polskiej oraz po raz pierwszy obchodzono rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Na obchód złożyła się odprawiona przez ks. kan. Józefa Steinbacha Msza św. w kaplicy, procesja do lokalu Czytelni, poświęcenie tegoż i patriotyczne przemówienie celebransa, występ chóru zorganizowanego przez Mühlnową, śpiew „Bartosza” i „Jeszcze Polska nie zginęła...”. W godzinach popołudniowych Mühlnowa wygłosił pogadankę dla dzieci o początkach Polski, a dla starszych odczyt o Konstytucji 3 Maja. Po odśpiewaniu pieśni patriotycznych zgromadzeni udali się do kaplicy na majowe nabożeństwo.

desfășurarea instrucției în formație compactă cu drapel să meargă la biserica armeano-catolică pentru liturghia cu ocazia adoptării Constituției din 3 Mai. Liturghia în cinstea Sfintei Fecioare Maria, Regina Poloniei a fost celebrată la ora 11:00 cu participarea tuturor asociațiilor poloneze. Liturghia solemnă a fost concelebrată de pr. Witkowski cu parohul din Karlsberg, pr. Franciszek Łuczka și catehetul gimnaziului III pr. prof. Franciszek Wójcik.

05.05. – Cernăuți, sala Casei Polone: Conform deciziei comitetului electoral polonez a avut loc adunarea a 1048 de alegători polonezi consacrată poziției polonezilor cernăuțeni față de alegerea a doi deputați pentru Consiliul de Stat. Ședința a fost deschisă de dr. Stanisław Kwiatkowski, care a adresat rugămintea pentru alegerea unui locțiitor al conducătorului de ședință pe Mikołaj Zajączkowski precum și în comisia pentru proces-verbal pe Józef Charwat și Tadeusz Zubrzycki. Au luat cuvântul, printre alții: Wincenty Braun, Grzegorz Cicimirski, Władysław Gaspary, Karol Golecki, pr. prelat Kajetan Kasprowicz, dr. Eugeniusz Mitkiewicz, pr. prof. Aleksander Opolski, dr. Selzer, Walerian Skwarnicki, dr. Benn Straucher, Tokarski, dr. Neumann Wender. La finalul dezbaterilor au fost adoptate câteva hotărâri și conform cu sugestiile Cercului Polonez, alegătorii noștri din Cernăuți vor vota pe dr. B. Straucher și dr. N. Wender.

05.05. – Cernăuți, sala Casei Polone: A avut loc serata pentru sărbătorirea Constituției din 3 Mai cu referatul lui Czesław Niewiadomski din Horodenca. În programul bogat al sărbătorii au fost cuprinse: Uvertura „Halka” de Moniuszko, „Cunună de cântece poloneze” în interpretarea orchestrei regimentului 41 de infanterie și prelegerea lui Czesław Niewiadomski. În plus, romanța din „Hugheoți” și aria din „Africancele” lui Mayerbeer cântate de dr. Franciszek Wicentowicz, recitarea „Doi răniți” rostită de Michał Wowkonowicz, „Caprice espagnole” de Moszkowski interpretate la pian de Wojciech Trompeteur. În partea a doua, drama într-un act „Unul din cei ultimi” a lui Zwilkoński interpretată de amatori. Venitul a fost destinat pentru fondul de construcție a Casei Polone din Suceava.

05.05. – Luženi, capela și localul Societății Polone de Lectură a SSP: A avut loc festivitatea sfințirii noii Societăți Polone de Lectură și pentru prima dată s-a celebrat aniversarea adoptării Constituției din 3 Mai. Aniversarea a cuprins: Sf. Liturghie celebrată în capelă de pr. canonic Józef Steinbach, procesiunea spre localul Societății, sfințirea acestuia și cuvântarea patriotică, reprezentanța corului organizat de Mühlnowa, cântarea lui „Bartosza” și imnul „Jeszcze Polska nie zginęła...”. În orele după-amiezii Mühlnowa a rostit o prelegere pentru copii despre începuturile Poloniei, iar pentru adulți despre Constituția din 3 Mai. După interpretarea cântecelor patriotice, cei adunați s-au îndreptat spre capelă pentru celebrarea mariană din luna mai.

05.05. – Piotrowce n/Seretem, Czytelnia Polska TSL: Delegat czerniowieckiego Koła TSL otworzył Czytelnię Polską TSL, do której z miejsca przystąpiło około 40 Polaków. Na prezesa wybrali zasłużonego rodaka Mariana Paliczkę. Do wydziału natomiast wybrano: Kazimierza Brodowskiego – skarbnik, Kapuścińskiego – bibliotekarz i gospodarz, Paliczkową – sekretarz, Pankiewicz, Alberta Podolskiego, Józefa Podolskiego. Po wyborach zgromadzeni dopraszali się założenia szkoły polskiej lub przynajmniej nauki języka polskiego dla ponad 50 dzieci polskich w wieku szkolnym oraz sklepu polskiego. Na koniec zgromadzenia wszyscy zaśpiewali kilka pieśni narodowych.

05.07. – Kaczyka: Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” urządziło obchód rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Kwartet zaśpiewał „Hymn 3 Maja”, słowo wstępne wygłosił druh prezes St. Wyporek, chór mieszany odśpiewał „Ojczyznę kochaną”, odczyt o Konstytucji wygłosił Kaczorowski, orkiestra pod batutą kapelmistrza Kindla zagrała „Poloneza” Sierosławskiego, „Ducha słowiańskiego”, arię z opery „Lucrezia Borgia” i „Nad Czeremoszem” Wrońskiego, „Polska żyje” Gawalewicz deklamował prezes, a inne utwory deklamowała Nawrocka.

05.08. – Czerniowce: Dr Stanisław Kwiatkowski napisał artykuł polemizujący z antypolską zawartością „Bukowinaer Nachrichten”. Artykuł pt. „Naród polski i jego przywódcy” został opublikowany w 38. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 9 maja.

05.08. – Czerniowce, Rada Miejska: Na poufnym zebraniu, w którym polscy radni nie brali udziału, usunięto z porządku dziennego wybór nowego prezydenta miasta. Natomiast spośród Polaków wybrano do poszczególnych komisji wyborczych: Augusta Czerniawskiego – w szkole ludowej przy ul. Wydziału Krajowego; Tadeusza Duszeńkę i Waleriana Skwarnickiego – w starym teatrze miejskim; Władysława Sołtyńskiego, Jana Sozańskiego, Grzegorza Cicimirskiego – w szkole przy ul. Wydziału Krajowego; Michała Sworakowskiego – w szkole ludowej w Kaliczance; Józefa Kopaczyńskiego – w szkole ludowej w Roszu; Józefa Borysławskiego – w lokalu „Przyjaźni”; Michała Trzcieskiego i Michała Regewalda – w gmachu ratuszowym; Jana Ostrowskiego – w grekoorientalnej szkole żeńskiej przy ul. Chierskula; Dominika Kleina – w szkole na Klokuczce. Jedna komisja wyborcza przy ul. Wydziału Krajowego składała się wyłącznie z Polaków.

05.08. – Czerniowce, dom dr. Stanisława Kwiatkowskiego: Delegacja polskich radnych miejskich oraz miejscowych towarzystw polskich złożyła wizytę solenizantowi, a w jej imieniu przemówił Władysław Sołtyński, składając mu życzenia imieninowe i oddając cześć jego wytrwałości, pracowitości, zacności charakteru oraz przykładowej miłości Ojczyzny.

05.05. – Pătrăuți pe Siret, Societatea Polonă de Lectură a SŞP: Delegatul Cercului SŞP din Cernăuți a deschis Societatea Polonă de Lectură a SŞP la care, chiar de la început au aderat în jur de 40 polonezi. În calitate de preşedinte a fost ales merituosul compatriot Mariusz Paliczka. Pentru filială au fost aleşi: Kazimierz Brodowski – trezorier, Kapuściński – bibliotecar şi administrator, Paliczkowa – secretar, Pankiewicz, Albert Podolski, Józef Podolski. După alegeri cei adunaţi au solicitat deschiderea unei şcoli polone sau măcar învăţarea limbii polone pentru peste 50 de copii polonezi de vârstă şcolară precum şi un magazin polonez. La finalul adunării toţi au interpretat cântece naţionale.

05.07. – Cacia: Asociaţia de Gimnastică „Sokół” a organizat festivitatea de aniversare a adoptării Constituţiei din 3 Mai. Cvartetul a cântat „Imnul pentru 3 Mai”, cuvântul introductiv a fost rostit de preşedintele camarad St. Wyporek, corul mixt a cântat „Patrie iubită”, prelegerea despre Constituţie a rostit Kaczorowski, orchestra dirijată de capelmaistrul Kindel a interpretat „Polonezul” de Sierosławski, „Duhul slav”, aria din opera „Lucreţia Borgia”, „Pe Ceremuş” de Wroński, preşedintele a recitat „Polonia trăieşte” de Gawalewicz, iar alte creaţii a recitat Nawrocka.

05.08. – Cernăuți: Dr. Stanisław Kwiatkowski a scris un articol de polemică cu conţinutul antipolonez al publicaţiei „Bukowinaer Nachrichten”. Articolul cu titlul „Poporul polonez şi conducătorii săi” a fost publicat în nr. 38 al „Gazetei Polone” de joi, 9 mai.

05.08. – Cernăuți, Consiliul Orăşenesc: La adunarea confidenţială, la care consilierii polonezi nu au luat parte, a fost retrasă de pe ordinea de zi alegerea noului primar al oraşului. În schimb, pentru comisiile electorale separate au fost aleşi polonezii: August Czerniawski – la şcoala populară de pe str. Wydział Krajowy; Tadeusz Duszeńko şi Walerian Skwarnicki – la teatrul orăşenesc vechi; Władysław Sołtyński, Jan Sozański, Grzegorz Cicimirski – la şcoala de pe str. Wydział Krajowy, Michał Sworakowski – la şcoala populară din Caliceanca, Józef Kopaczyński – la şcoala din Roşa; Józef Borysławski – în localul „Przyjaźni”; Michał Trzcieski şi Michał Regewald – în localul primăriei; Jan Ostrowski – la şcoala greco-orientală de fete de pe str. Chierskula, Dominik Klein – la şcoala din Clocucica. O comisie electorală de pe str. Wydział Krajowy era compusă exclusiv din polonezi.

05.08. – Cernăuți, casa dr. Stanisław Kwiatkowski: Delegaţia consilierilor polonezi orăşeneşti precum şi a societăţilor poloneze locale i-a făcut o vizită sărbătoritului, iar în numele ei a vorbit Władysław Sołtyński, care a prezentat urări de ziua onomastică, dând cinste perseverenţei, sânguinţei, onestităţii caracterului precum şi iubirii exemplare de Patrie a lui Kwiatkowski.

05.08. – **Kaczyka:** W obecności prezesa czerniowieckiego Towarzystwa Gimnastycznego Bazylego Mokrańskiego obradował komitet zarządzający uroczyste obchody inauguracji miejscowego gniazda sokolego. Wiadomość o posiedzeniu podał miejscowy korespondent podpisany kryptonimem A. G.

05.08.-12. – **Czerniowce,** krajowa średnia szkoła rolnicza: Rada Kultury Krajowej na własny koszt urządziła kurs sadownictwa dla 12 nauczycieli szkół ludowych.

05.<09. – **Kaczyka:** Miejscowy „Sokół” zwrócił się do Koła Polskiego w Czerniowcach z prośbą, aby na uroczystość otwarcia miejscowego gniazda sokolego wysłało dr. Stanisława Kwiatkowskiego na czele gremialnej wycieczki rodaków. Poproszono Kwiatkowskiego o wygłoszenie głównego przemówienia na uroczystości.

05.<09. – **Suczawa:** Przedsiębiorstwo Chylewski, Hruby i Ska ofiarowało 100 kor. na fundusz budowy Domu Polskiego w Suczawie.

05.10. – **Czerniowce:** Polski Komitet Wyborczy zwrócił się „Do wyborców Polaków w Czerniowcach”, aby głosowali na dr. Benn Strauchera w okręgu wschodnim i na dr. Neumanna Wendera w okręgu zachodnim. Tekst odezwy został opublikowany w 39. numerze „Gazety Polskiej” z niedzieli 12 maja.

05.<12. – **Czerniowce,** Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko”: „Ognisko” ogłosiło konkurs z nagrodami za napisanie samodzielnej pracy naukowej z podaniem źródeł na trzy tematy: „Historia Towarzystwa Akademików Polskich »Ognisko«”, „Geneza, rozwój i znaczenie zamku na Cecynie”, „Walki Polski z Turcją o zwierzchnictwo nad Mołdawią”.

05.<12. – **Czerniowce,** Magistrat: Ogłoszono konkurs na pięć wsparć w wysokości 50 kor. fundacji im. honorowego prezydenta miasta Antoniego Kochanowskiego.

05.12. – **Wyżnica:** W ramach obchodów rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja odprawiono dziękczynną Mszę św. w kościele parafialnym św. Apostołów Piotra i Pawła. W ramach obchodów odbył się także festyn przy dźwiękach muzyki w ogrodzie N. Hr. Reya, a dwie godziny później ćwiczenia sokole wolne i z maczugami oraz ćwiczenia uczniów szkoły gimnastycznej czerniowieckiego „Sokoła”, a następnie uroczysty wieczór ze słowem wstępnym Stanisława Sołtyńskiego, odczytem o Konstytucji 3 Maja, śpiewami solowymi, grą na fortepianie, produkcjami kwartetu solowego, chóru męskiego i deklamacjami Świerczyńskiego, wreszcie z tańcami.

05.15. – **Czerniowce:** Wydział „Sokoła” otworzył kurs nauczycieli dla przewodników korpusów wakacyjnych.

05.08. – **Cacica:** În prezența președintelui Asociației de Gimnastică din Cernăuți Bazyl Mokrański a debătut comitetul de organizare a sărbătoririi festive de inaugurare a cuibului șoimilor din localitate. Știrea despre ședință a fost dată de corespondentul local semnat cu criptonimul A.G.

05.08. – 12. – Cernăuți, școala medie agricolă națională: Consiliul Cultural al Țării a organizat pe cont propriu un curs de pomicultură pentru 12 cadre didactice a școlilor populare.

05.<09. – **Cacica:** Asociația locală „Sokół” s-a adresat Cercului Polonez din Cernăuți cu rugămintea ca la deschiderea festivă a cuibului șoimilor din localitate să fie trimis dr. Stanisław Kwiatkowski în fruntea unei excursii în grup a compatrioților. Kwiatkowski a fost rugat să țină discursul principal la festivitate.

05.<09. – **Suceava:** Întreprinderea Chylewski, Huta și Ska a oferit 100 c. pentru fondul de construire a Casei Polone din Suceava.

05.10. – **Cernăuți:** Comitetul Electoral Polonez s-a adresat „Alegătorilor polonezi din Cernăuți” ca să voteze pe dr. Benn Straucher în zona de răsărit și pe dr. Neumann Wender în zona de apus. Textul apelului a fost publicat în nr. 39 al „Gazetei Polone” de duminică, 12 mai.

05.<12. – **Cernăuți,** Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko”: Societatea „Ognisko” a anunțat un concurs cu premii pentru redactarea unei lucrări științifice independente cu specificarea izvoarelor pe trei tematici: „Istoria Societății Universitarilor Polonezi «Ognisko»”, „Geneza, dezvoltarea și însemnătatea castelului de la Cecyna”, „Luptele Poloniei cu Turcia pentru supremație asupra Moldovei”.

05.<12. – **Cernăuți,** Autoritatea locală: A fost anunțat concursul pentru cinci susțineri, în valoare de 50 c. pentru fundația cu numele primarului de onoare al orașului, Antoni Kochanowski.

05.12. – **Vijnița:** În cadrul festivităților de aniversare a adoptării Constituției din 3 Mai a fost celebrată o Sf. Liturghie de mulțumire în biserica parohială „Sf. Apostoli Petru și Pavel”. În cadrul festivităților a avut loc, de asemenea, un festin în acordurile muzicii în grădina baronului N. Rey. Două ore mai târziu s-au desfășurat exercițiile libere și cu măciuci ale șoimilor precum și exercițiile elevilor de la școala de gimnastică a Asociației „Sokół” din Cernăuți, au urmat seara festivă cu alocuțiunea introductivă a lui Stanisław Sołtyński, prelegerea despre Constituția din 3 Mai, cântări solo, interpretări la pian, creații ale cvartetului, corului bărbătesc și recitări de Świerczyński, în sfârșit dansuri.

05.15. – **Cernăuți:** Filiala Asociației „Sokół” a deschis un curs al cadrelor didactice pentru conducătorii corpurilor de vacanță.

05.15. – Suczawa, Jackany: Uruchomiono nową sieć telefoniczną.

05.17. – Kaczyka: Doniesiono, iż prace przygotowawcze do obchodu otwarcia gniazda sokolego są w toku, ofiarność rodaków, m.in. w fantach znaczna (ponad 400, od włóścian z Bułaja – 25). Nadal oczekiwane są zgłoszenia uczestników.

05.19. – Czerniowce: Podczas uroczystej sumy w Zielone Świątki w rzymskokatolickim kościele parafialnym Podwyższenia Krzyża Św. śpiewał chór Towarzystwa Muzyki Kościelnej pod kierownictwem prof. Kollera, który wykonał m.in. mszę C. Reineckiego.

05.19. – Kaczyka: Uroczyste otwarcie miejscowego gniazda sokolego potraktowane jako ogólnobukowińskie święto narodowe Polaków. Udział gości z całej Bukowiny, w tym z Czerniowiec, na czele z dr. Stanisławem Kwiatkowskim. Z tego powodu przewidziano dodatkowe pociągi kolejowe łączące Czerniowce z Kaczyką.

05.20. – Wiedeń: Adam Nowicki napisał korespondencję, która pt. „Wieża Babel. Wiedeń, dnia 20 maja” została opublikowana w 42. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 23 maja.

05.20. – Wyżnica: Korespondent podpisany kryptonimem St-es. zdał sprawę z przebiegu uroczystego obchodu rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Korespondencja została opublikowana pt. „Obchód Konstytucji 3-go Maja w Wyżnicy. Wyżnica, d. 20 maja 1907” w 42. numerze „Gazety Polskiej” z czwartku 23 maja.

05.<23. – Czerniowce: W ostatnich tygodniach czerniowieckie Koło TSL wysyłało delegatów do różnych miejscowości zamieszkałych przez Polaków celem zorientowania się w potrzebach poszczególnych środowisk. Grzegorz Cicimirski trafił do Łużan, Rudolf Z. Janiszewski odwiedził Piotrowce, Kreutzowa była w Kocmaniu, dr Tadeusz Mischke – rozpoznawał Łużany i Kocmań, Bazyli Mokrański przybywał do Jackan, Opitz sondował Głęboką, Rudę i Terebleszty, Tadeusz Zubrzycki dwukrotnie odwiedził Łużany. W oparciu o sprawozdania delegatów podejmowano następnie decyzje o utworzeniu nowych Czytelni względnie o wspieraniu już istniejących.

05.<23. – Łużany, Czytelnia Polska TSL: Otwarto prywatny kurs języka polskiego, historii Polski, gimnastyki i zabaw. Początkowo prowadziła go Morysiówna, potem Mihnówna z Łużan.

05.23. – Czerniowce: Zachodni okręg wyborczy wybierał posła do Rady Państwa. Zgodnie z instrukcją Koła Polskiego Polacy głosowali na inspektora dr. Neumanna Wendera.

05.25. – Czerniowce: Radca górniczy i naczelnik kopalń grekoorientalnego Funduszu Religijnego w Jakubinach i Luisentalu inż. Faustyn Krasuski wygłosił w sali wykładowej Muzeum Przemysłowego odczyt

05.15. – Suceava, Ițcani: A fost dată în folosință o nouă rețea de telefonie.

05.17. – Cacica: S-a anunțat că lucrările de pregătire pentru festivitatea de deschidere a cuibului șoimilor sunt în curs, donațiile concetățenilor, printre altele, pentru loterie sunt semnificative (peste 400, de la sătenii din Bulai – 25). Sunt așteptate în continuare anunțurile participanților.

05.19. – Cernăuți: În timpul Sf. Liturghii solemne din sârbătoarea Coborârii Duhului Sfânt din biserica parohială romano-catolică „Înălțarea Sfintei Cruci” a cântat corul Societății de Muzică Bisericească sub conducerea prof. Koller, care a realizat, printre altele, liturghia lui K. Reinecke.

05.19. – Cacica: Deschiderea festivă a cuibului șoimilor din localitate tratată ca sârbătoare națională bucovineană a polonezilor. Participarea oaspeților din întreaga Bucovină, printre care, a celor din Cernăuți în frunte cu dr. Stanisław Kwiatkowski. Din acest motiv au fost prevăzute trenuri suplimentare pe ruta Cernăuți – Cacica.

05.20. – Viena: Adam Nowicki a scris o corespondență care, sub titlul „Turnul Babel”. Viena, 20 mai” a fost publicată în nr. 42 al „Gazetei Polone” de joi, 23 mai.

05.20. – Vijnîța: Corespondentul semnat cu criptonimul St-es. a raportat despre desfășurarea festivă a aniversării adoptării Constituției din 3 Mai. Corespondența a fost publicată sub titlul „Aniversarea Constituției din 3 Mai în Vijnîța. Vijnîța, 20 mai 1907” în nr. 42 al „Gazetei Polone” de joi, 23 mai.

05.<23. – Cernăuți: În ultimele săptămâni, Cercul SȘP trimitea delegați în diferite localități domiciliat de polonezi cu scopul de a se orienta în necesitățile individuale ale colectivităților. Grzegorz Cicimirski a ajuns la Lujeni, Rudolf Z. Janiszewski a vizitat Pătrăuțiul, Kreutzowa a fost la Cozmeni, dr. Tadeusz Mischke – a cunoscut Lujeni și Cozmeni, Bazyli Mokrański venea la Ițcani, Opitz a cercetat Adâncata, Ruda și Tereblecea, Tadeusz Zubrzycki a vizitat de două ori Lujeni. Pe baza raportărilor delegaților se luau deciziile următoare de deschidere a noilor societăți de lectură precum și sprijinirea celor existente.

05.<23. – Lujeni, Societatea Polonă de Lectură SȘP: A fost deschis un curs particular de limba polonă, istorie a Poloniei, gimnastică și jocuri. La început a fost condus de Morysiówna, după aceea, de Mihnównele din Lujeni.

05.23. – Cernăuți: Zona electorală de apus a votat pentru deputatul din Consiliul de Stat. În conformitate cu instrucțiunile Cercului Polonez, polonezii l-au votat pe inspectorul dr. Neumann Wender.

05.25. – Cernăuți: Consilierul minerilor și șeful minelor greco-orientale ale Fondului Religios în Iacobeni și Luisental (așezare lângă Fundu Moldovei) ing. Faustyn Krasuski a rostit prelegerea „Despre industria minieră

„O górnictwie i hutnictwie bukowińskim od początków do doby obecnej”, a na zakończenie zaprosił do zwiedzenia dwóch „najznamienitszych na Bukowinie placówek przemysłu górniczego, tj. kopalni rudy żelaznej w Jakubinach i siarkowej w Luisentalu”.

05.<26. – Czerniowce: Zarząd Główny TSL w Krakowie ofiarował czerniowieckiemu Kołu TSL pięć kompletnych biblioteczek na wyposażenie kilku mających powstać Czytelni. Jeden komplet miał trafić do Czytelni Polskiej w Solce.

05.26. – Czerniowce: Wydział „Sokoła” urządził wycieczkę dla swoich członków i ich rodzin. Wzięło w niej udział około 100 osób.

05.27. – Czerniowce: Pod przewodnictwem wiceprezesa obradował wydział bukowińskiego Koła Polskiego nad kandydaturą na prezydenta miasta. W porozumieniu z polskimi radnymi zapadła stosowna uchwała.

05.28. – Czerniowce: Podczas posiedzenia Rady Miejskiej wybrano nowego prezydenta miasta. Został nim Feliks bar. Fürth. Do nowego prezydenta zwrócił się dr Stanisław Kwiatkowski w imieniu polskich radnych oświadczając, iż będą oczekiwali zmiany gminnej ordynacji wyborczej w taki sposób, aby każda narodowość, w tym polska, mogła wybrać swoich przedstawicieli do Rady Miejskiej proporcjonalnie do liczby mieszkańców danej grupy.

05.30. – Czerniowce: Po Mszy św. w rzymskokatolickim kościele parafialnym Podwyższenia Krzyża Świętego odprawionej przez ks. inf. Józefa Schmida wyruszyła procesja do czterech ołtarzy w mieście. Oprócz mnóstwa wiernych w procesji szli zastępcy prezydenta i marszałka kraju, prezydent miasta, przedstawiciele władz rządowych, autonomicznych i wojskowych, oddział ochotniczej straży ogniowej ze swym komendantem Mikołajem Zajączkowskim, Towarzystwo Strzeleckie ze sztandarem, oddział weteranów wojskowych. Podczas mszy śpiewał chór Towarzystwa Muzyki Kościelnej pod kierownictwem prof. Kollera. Po uroczystości kościelnej odbyła się defilada wojskowa na ul. Pańskiej przed generałem Eckhartem Francesconim.

05.30. – Czerniowce: Procesję w rzymskokatolickim kościele OO. Jezuitów prowadził ks. inf. Kajetan Kasprowicz przy licznych udziałach wiernych, w tym wojska, reprezentantów władz cywilnych i wojskowych.

05.31. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego obradował wydział TBPiCP. Załatwiono sprawy administracyjne, przyjęto dwóch nowych członków, wyasygnowano dla Domu Polskiego w Suczawie 79,30 kor. jako dochód z wieczoru urządzonego 5 ubiegłego miesiąca ku uczczeniu Konstytucji 3 Maja. Obradowano również nad urządzeniem wycieczki do Krakowa i w tym celu powołano osobny komitet.

și metalurgică în Bucovina de la începuturi până în prezent”, iar la final a invitat la vizitarea a două din „cele mai semnificative reprezentanțe ale industriei miniere din Bucovina, ca mina de minereu de fier de la Iacobenii și de sulf de la Luisental”.

05.<26. – Cernăuți: Conducerea Centrală a SȘP din Cracovia a donat Cercului SȘP din Cernăuți cinci seturi complete de cărți pentru dotarea câtorva societăți de lectură care se vor înființa. Un set trebuia să ajungă la Societatea Polonă de Lectură din Solca.

05.26. – Cernăuți: Filiala Asociației „Sokół” a organizat o excursie pentru membrii săi și familiile lor. Au participat în jur de 100 de persoane.

05.27. – Cernăuți: Sub conducerea vicepreședintelui, filiala Cercului Polonez bucovinean a deliberat asupra candidaturii pentru primăria orașului. Cu acordul consilierilor polonezi s-a pronunțat decizia corespunzătoare.

05.28. – Cernăuți: În timpul ședinței Consiliului Orașenesc a fost ales noul primar al orașului, acesta fiind baronul Feliks Fürth. Noului primar s-a adresat Stanisław Kwiatkowski în numele consilierilor polonezi afirmând că vor aștepta schimbări în sistemul electoral local în așa fel ca fiecare naționalitate, cu atât mai mult cea poloneză, să-și poată vota reprezentanții pentru Consiliul Orașenesc proporțional cu numărul locuitorilor dintr-o anumită grupă.

05.30. – Cernăuți: După Sf. Liturghie din biserica parohială romano-catolică „Înălțarea Sfintei Cruci” celebrată de pr. inf. Józef Schmid a pornit procesiunea spre patru altare din oraș. În afară de o mulțime de credincioși la procesiune au participat locuitorii președintelui și mareșalului țării, primarul orașului, reprezentanții autorităților guvernamentale, autonome și militare, secția de pompieri voluntari cu comandantul său Mikołaj Zajączkowski, societatea pușcașilor cu drapel, secția veteranilor militari. În timpul Liturghiei a cântat corul Societății de Muzică Bisericească sub conducerea prof. Koller. După festivitatea religioasă a avut loc defilarea militară pe str. Pańska în fața generalului Eckhart Francesconi.

05.30. – Cernăuți: Procesiunea în biserica romano-catolică a fraților Iezuiți a fost condusă de pr. inf. Kajetan Kasprowicz cu o participare numeroasă a credincioșilor, dar și a armatei și reprezentanților autorităților civile și militare.

05.31. – Cernăuți, sala Casei Polone: Sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowski a dezbătut filiala APAF și L. Au fost rezolvate problemele administrative, au fost primiți doi membri noi, a fost alocată suma de 79,30 c. pentru Casa Polonă din Suceava, fiind venitul din seara de 5 a lunii trecute de la aniversarea Constituției din 3 Mai. S-a dezbătut, de asemenea, posibilitatea organizării unei excursii la Cracovia și în acest scop a fost convocat comitetul special.

PAMIĘĆ ŚWIATA

MEMORIA LUMII

AUTOGRAF
„DE REVOLUTIONIBUS”
MIKOŁAJA KOPERNIKA

Autograf „De revolutionibus” Mikołaja Kopernika to rękopis sześciu ksiąg „O obrotach sfer niebieskich”, napisany w latach 1520-1541.

Mikołaj Kopernik napisał autograf własnoręcznie łaciną i greką, używając kursywy humanistycznej. Rękopis liczy 213 papierowych kart formatu 28x19 centymetrów. Oprawa rękopisu pochodzi z początku XVII w. i złożona jest z tektury sklejonej z makulatury i pergaminowego dokumentu z XVI w.

Jest to unikatowy obiekt w skali światowej, wpisany w 1999 r. na listę UNESCO Pamięć Świata. Jest to też najcenniejszy i najslawniejszy autograf przechowywany w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej.

„O obrotach sfer niebieskich” to główne dzieło Mikołaja Kopernika, w którym wyłożył istotę teorii heliocentrycznej. Początkowo utwór dedykowany był papieżowi Pawłowi III. Wzbudził pozytywne zainteresowanie hierarchów Kościoła, był też cytowany na uniwersytetach (protestanci odrzucili go natychmiast), jednak w związku z dużym wpływem, jaki wywarł na niektórych ówczesnych uczonych, zaczęto go postrzegać jako zagrożenie dla panującego światopoglądu, co spowodowało umieszczenie dzieła na indeksie ksiąg zakazanych, skąd wycofano je w 1758 r.

Rękopis dzieła „De revolutionibus” Mikołaj Kopernik zachował prawdopodobnie do końca swoich dni. Potem trafił on do przyjaciela Mikołaja Kopernika, wówczas biskupa chełmińskiego, Tiedemanna Giesego, a ten darował go Jerzemu Retykowi, profesorowi matematyki. Rękopis jeździł z nim po całej Europie Środkowej. Otrzymał go następnie współpracownik i uczeń Retyka, Walentyn Otho. Dzieło trafiło na kalwiński uniwersytet w Heidelbergu. Następnie przejął je Jakub Christmann, profesor orientalista, który rękopis oprował, a w miejsce brakującej karty tytułowej podał informacje o autorze. Po jego śmierci rękopis kupił Jan Amos Komeński, czeski reformator szkolnictwa i twórca nowoczesnej pedagogiki. Przez całe życie był zdecydowanym przeciwnikiem teorii Mikołaja Kopernika, a rękopis chciał posiadać jako cenny zabytek historyczny. Po 1616 r., gdy dzieło Kopernika trafiło do indeksu ksiąg zakazanych, prawdopodobnie je sprzedał. Przez pół wieku losy manuskryptu były

MANUSCRISUL
„DE REVOLUTIONIBUS”
AL LUI NICOLAUS COPERNICUS

Manuscrisul „De revolutionibus” al lui Nicolaus Copernicus este manuscrisul a șase cărți „Despre revoluțiile sferelor cerești”, scris în anii 1520-1541.

Nicolaus Copernicus a scris manuscrisul, în latină și greacă, folosind cursivele umaniste. Manuscrisul conține 213 foi de hârtie, de formatul 28x19 centimetri. Coperta manuscrisului provine de la începutul secolului al XVII-lea și este compusă dintr-un carton lipit din maculatură și un document din pergament din secolul al XVI-lea.

Este un obiect unic la scară mondială înscris în anul 1999 pe lista UNESCO Memoria Lumii. De asemenea, acesta este cel mai de preț și cel mai renumit manuscris păstrat în colecția Bibliotecii Jagiellone.

„Despre revoluțiile sferelor cerești” este opera principală a lui Nicolaus Copernicus în care a explicat esența teoriei heliocentrice. Inițial, lucrarea a fost dedicată papei Paul al III-lea. A trezit o curiozitate pozitivă în rândul ierarhilor Bisericii, a fost, de asemenea, citată în universități (protestanții au respins-o imediat), totuși, ca urmare a marii influențe pe care o avut-o asupra unor savanți de atunci, a fost percepută ca o amenințare pentru concepția existentă despre lume, ceea ce a provocat punerea operei în indexul cărților interzise, de unde a fost scoasă în anul 1758.

Manuscrisul operei „De revolutionibus” a fost păstrat de Nicolaus Copernicus, probabil, până la sfârșitul zilelor sale. După aceea manuscrisul a ajuns la prietenul lui Nicolaus Copernicus, episcopul de Chełmno, pe atunci, Tiedemann Giese, iar acesta l-a dăruit lui Jerzy Retyk, profesor de matematică. Manuscrisul a călătorit cu el prin toată Europa Centrală. După aceea, l-a primit colaboratorul și elevul lui Retyk, Walentyn Otho. Opera a ajuns la universitatea calvină din Heidelberg. Apoi a fost preluată de către Jakub Christmann, profesor orientalist care l-a legat, iar în locul foii de titlu care lipsea, a scris câteva informații despre autor. După moartea lui, manuscrisul a fost cumpărat de către Jan Amos Komenski, reformatorul învățământului ceh și creatorul pedagogiei moderne. Toată viața a fost un adversar convins al teoriei lui Copernicus, iar manuscrisul și l-a dorit ca pe o amintire istorică prețioasă. După anul 1616, când opera lui Copernicus a ajuns în Indexul cărților interzise,

nieznane. W 1677 r. odnalazł się w bibliotece Ottona Waclawa Nostitza, czeskiego zbieracza i twórcy sławnej biblioteki w Pradze. W 1774 r. rękopis otrzymał ozdobny ekslibris. W latach 1945-1956, po upaństwowieniu zbiorów, rękopis znajdował się w Bibliotece Muzeum Narodowego w Pradze. W 1956 r. przekazany został Bibliotece Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie znajduje się do dzisiaj.

Pierwsze wydanie drukiem dzieła Kopernika ukazało się w Norymberdze w 1543 r., natomiast w Warszawie utwór ukazał się dopiero w 1854 r. Oprócz tekstu łacińskiego zawierał pierwsze polskie tłumaczenie dokonane przez Jana Baranowskiego.

Barbara Breabăn

Implementarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare în România

Consiliul Europei a primit, la data de 2 martie 2016, al doilea raport din partea României privind aplicarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare. Comitetul de experți independenți al Cartei analizează în prezent raportul depus de autoritățile române și va elabora, la rândul său, un raport de evaluare, în cuprinsul căruia va face recomandări detaliate asupra modului în care ar putea fi îmbunătățită situația limbilor minoritare în România. Raportul de evaluare va fi supus atenției Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, care poate decide să adreseze autorităților române recomandări generale suplimentare.

Pentru a obține în mod direct informații privind situația limbilor minoritare, o delegație a Comitetului de experți formată din: Vera Klopčic, Mara Michaelider și Ion Diaconu au vizitat România și s-au întâlnit cu reprezentanți ai minorităților naționale.

Întâlnirea cu reprezentanții Uniunii Polonezilor din România a fost planificată pentru data de 12 mai 2016 în București. Din partea organizației noastre au participat Radu Alexandru Râșca pentru domeniul juridic și administrativ, Alina Valentina Spaine pentru domeniul culturii și domeniul mass-mediei și Iuliana Agneșca Dascălu pentru domeniul învățământului.

Pe parcursul întâlnirii a fi asigurată traducerea din limba engleză în limba română și din limba română în limba engleză, cu toate că reprezentanții noștri au putut comunica direct cu experții în limba engleză.

S-au prezentat comisiei detalii despre aplicarea limbii polone în domeniile mai sus specificate. Membrii delegației CE au fost interesați în mod deosebit și de problemele pe care comunitatea le întâmpină în acest sens.

probabil l-a vândut. Timp de o jumătate de veac soarta manuscrisului n-a fost cunoscută. În anul 1677 a fost găsit în biblioteca lui Otton Waclaw Nostitz, colecționar ceh și creator al renumitei biblioteci din Praga. În anul 1774 manuscrisul a primit un exlibris decorativ. În anii 1945-1956, după naționalizarea colecțiilor, manuscrisul s-a aflat în Biblioteca Muzeului Național din Praga. În anul 1956 a fost predat Bibliotecii Jagiellone din Cracovia, unde se află până în ziua de astăzi.

Prima ediție tipărită a operei lui Copernicus a apărut la Nuremberg în anul 1543, iar la Varșovia, lucrarea a apărut abia în anul 1854. În afară de textul latin conținea și prima traducere poloneză efectuată de Jan Baranowski.

Realizarea postanowień Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych w Rumunii

Rada Europy otrzymała 2 marca 2016 r. II raport z realizacji przez Rumunię Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych. Komitet ekspertów do spraw Europejskiej karty języków analizuje obecnie raport przedłożony przez rumuńskie władze i wypracuje z kolei własny, zawierający szczegółowe zalecenia dotyczące polepszenia sytuacji języków mniejszościowych w Rumunii. Raport ten będzie następnie przedmiotem uwagi Komitetu Ministrów Rady Europy, który zdecyduje o przedłożeniu dodatkowych zaleceń w sprawie stosowania Europejskiej karty przez Rumunię.

W celu bezpośredniego uzyskania informacji dotyczącej sytuacji języków mniejszościowych, przedstawiciele Komitetu ekspertów, w osobach: Vera Klopčic, Mara Michaelider i Ion Diaconu odwiedzili Rumunię i spotkali się z reprezentantami mniejszości narodowych.

Spotkanie z przedstawicielami Związku Polaków w Rumunii zostało zaplanowane na dzień 12 maja 2016 r. Ze strony organizacji polonijnej w spotkaniu udział wzięli: Radu Alexandru Râșca, prezentujący zagadnienia dotyczące kwestii prawnych i administracyjnych, Alina Valentina Spaine – kultury i środków masowego przekazu oraz Iuliana Agneșca Dascălu – prezentująca kwestię szkolnictwa.

Podczas spotkania zadbano o tłumaczenie z języka rumuńskiego na angielski i odwrotnie, przy czym nasi reprezentanci rozmawiali z Komisją ekspertów bezpośrednio w języku angielskim.

Zaprezentowali oni ekspertom szczegółowe informacje dotyczące stosowania języka polskiego w wyżej wymienionych obszarach. Komisja zainteresowana była także problemami, na jakie napotyka w tym względzie polska społeczność.

Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare vizează protejarea limbilor regionale sau minoritare istorice din Europa, scopul ei fiind acela de a menține patrimoniul cultural comun și de a dezvolta tradițiile și valorile culturale specifice continentului. O trăsătură ce conferă unicitate acestei convenții, adoptată la Strasbourg în noiembrie 1992, este aceea că ea oferă protecție limbilor.

România a semnat Carta la 17 iulie 1995 și a ratificat-o prin Legea nr. 282 din anul 2007, reglementarea intrând în vigoare la 1 mai 2008.

Alina Valentina Spaine

Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych ma na celu ochronę historycznych języków regionalnych lub mniejszościowych w Europie, stanowiących wkład w zachowanie i rozwój wspólnego dziedzictwa kulturowego, tradycji i wartości europejskich. Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych została zatwierdzona w Strasburgu

w listopadzie 1992 r. Rumunia podpisała ją 17 czerwca 1995 r. i ratyfikowała w 2007 r. ustawą nr 282. Dokument wszedł w życie w stosunku do Rumunii z dniem 1 maja 2008 r.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Festivalul Național al Organizațiilor Nonguvernamentale din România

Pe 21 mai, cu prilejul Zilei Internaționale a Diversității Culturale, a debutat Festivalul Național al Organizațiilor Nonguvernamentale din România ONGFest sub tema „inovării civice”. Organizatorii evenimentului au fost: Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile în colaborare cu Reprezentața Comisiei Europene în România, Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic, Departamentul pentru Relații Interetnice și Primăria Municipiului București. Au fost invitate ONG-uri din orice domeniu să își expună faptele bune la ONGFest – Atelierul de Fapte Bune, să stea de vorbă cu oamenii și să le spună cum se pot implica, să înceapă conversația despre „inovare civică”. În acest

Ogólnorumuński Festiwal Organizacji Pozarządowych

21 maja, przy okazji Światowego Dnia Różnorodności Kulturowej, rozpoczął się tegoroczny Ogólnorumuński Festiwal Organizacji Pozarządowych ONGFest pod hasłem „innovacji społecznej”, zorganizowany przez Fundację na rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego we współpracy z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Rumunii, Ministerstwem Konsultacji Publicznych i Dialogu Społecznego, Departamentem Relacji Interetnicznych i Urzędem Miejskim w Bukareszcie. Do udziału w festiwalu zaproszono organizacje pozarządowe o różnych profilach. Miały one możliwość zaprezentowania swojej działalności – w ramach Warsztatów Dobrych Uczynków, oraz rozpowszechnienia, poprzez rozmowy z ludźmi, wiedzy na temat tego, w jaki sposób mogą zaangażować się w tego rodzaju działalność oraz rozpocząć debatę na temat „innovacji społecznej”.

cadru au fost invitate și toate comunitățile etnice din România care au participat cu standuri de prezentare și programe artistice susținute de grupuri de tineri cu cântece și dansuri din cadrul comunități.

Pe parcursul a două zile Parcul Herăstrău din București a fost plin de corturi, oameni, cântece și voie bună, cu diferite activități în aer liber, toate având ca scop favorizarea și încurajarea interacțiunii dintre cetățeni și organizațiile nonguvernamentale. Organizațiile etnice participante și-au prezentat activitățile și proiectele la „Cortul Diversității”, iar în zona de dezbateri a avut loc întâlnirea Comisiei de Cultură, Culte și Mass-media.

În ziua de sâmbătă, ansamblurile comunităților etnice invitate la festival au susținut un program artistic multietnic. Ansamblul „Soloncanka”, din localitatea Solonețu Nou, coordonat de Ana Zielonka, a prezentat un program artistic de 30 de minute, format din cântece și dansuri tradiționale poloneze și a adunat mulți admiratori. Membrii ansamblului au fost apreciați atât pentru cele două costumații, cât și pentru expresivitatea și fairplay-ul lor. Ei au coborât de pe scenă și au invitat publicul la dans, gest ce a surprins în mod plăcut atât publicul, cât și organizatorii.

ONGFest a reunit 170 de ONG-uri, dintre care 151 de ONG-uri din România și 19 ONG-uri din Bulgaria, Kosovo, Lituania, Norvegia, Polonia, Portugalia, Republica Moldova, Slovacia și Ungaria.

Festivalul Național al organizațiilor nonguvernamentale din România, ONGFest, este cel mai mare eveniment al sectorului neguvernamental din România, un promotor al participării publice, al comportamentului filantropic și voluntar, dar și o oportunitate de a aduce ONG-urile în atenția cetățenilor și a publicului larg.

Organizat anual de către Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, ONGFest își propune să contribuie la sporirea numărului de cetățeni implicați activ în comunitate, la dezvoltarea spiritului asociativ și la creșterea implicării asociațiilor și fundațiilor din România în societate.

Alina Valentina Spaine

W festiwalu udział wzięły także organizacje mniejszości narodowych z Rumunii ze swoimi stoiskami i programami artystycznymi prezentującymi pieśni i tańce w wykonaniu zespołów młodzieżowych.

Podczas dwóch festiwalowych dni Park Herăstrău w Bukareszcie pełen był namiotów, ludzi, muzyki i dobrej zabawy. Różnorodne imprezy na wolnym powietrzu miały na celu umożliwienie i ułatwienie kontaktu obywateli z organizacjami pozarządowymi. Uczestniczące w festiwalu organizacje mniej-

szości narodowych zaprezentowały swoje działania i projekty w Namiocie Różnorodności, w strefie dyskusyjnej natomiast odbyło się spotkanie Komisji ds. kultury, wyznań i środków masowego przekazu.

W sobotę zaproszone zespoły mniejszości narodowych zaprezentowały wieloetniczny program artystyczny. Zespół „Soloncanka” z Nowego Sokońca, działający pod kierunkiem Any Zielonki, który wystąpił z 30-minutowym programem polskich pieśni i tańców, zgromadził sporą publiczność, podziwiającą nie tylko ich stroje, ale także wyrazistość. Po występie i zejściu ze sceny tancerze zaprosili obecnych do wspólnego tańca, czym pozytywnie zaskoczyli zarówno publiczność, jak i organizatorów.

ONGFest zgromadził podczas festiwalu 170 organizacji pozarządowych, z czego 151 z Rumunii i 19 z Bułgarii, Kosowa, Litwy, Norwegii, Polski, Portugalii, Republiki Mołdawii, Słowacji i Węgier.

Ogólnorumuński Festiwal Organizacji Pozarządowych ONGFest jest największym wydarzeniem trzeciego sektora w Rumunii, promującym partycypację obywatelską, zachowania filantropijne i wolontariat. Jest także okazją do zwrócenia uwagi obywateli i ogółu społeczeństwa na działalność organizacji pozarządowych.

Organizowany corocznie przez Fundację na rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego ONGFest ma przyczyniać się do zwiększenia liczby obywateli aktywnie działających na rzecz swoich społeczności, do rozwoju poczucia wspólnoty i do wzrostu zaangażowania rumuńskich stowarzyszeń i fundacji w życie społeczne.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

XVII edycja Festiwalu Poezji Marii Konopnickiej

A XVII-a ediție a Festivalului de Poezie „Maria Konopnicka”

Festivalul „Maria Konopnicka”, organizat de Uniunea Polonezilor din România, anual, primăvara, e un concurs de recitare pentru copii și tineri. În acest an a avut loc sâmbătă, 14 mai, pentru a XVII-a oară, și pentru prima dată, nu în Suceava, ci în Solonețu Nou.

Pe scenă au evoluat recitatori, de la 3 la 19 ani, la 4 categorii de vârstă: până la clasa pregătitoare, clasele I-IV, clasele V-VIII și grupa de liceeni. Evoluția lor a fost apreciată de juriul format din: Lucia Țebrean – pedagog din Gura Humorului, Ianina Hahula-Straton – cândva participantă de succes la concursurile de recitare precum și Dariusz Kasprzyk – lector de limbă polonă la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași.

Festiwal Poezji Marii Konopnickiej to organizowany przez Związek Polaków w Rumunii dorocznie wiosną konkurs recytatorski dla dzieci i młodzieży. W tym roku odbył się w sobotę, 14 maja już po raz 17., po raz pierwszy natomiast nie w Suczawie, a w Domu Polskim w Nowym Sołońcu.

Na scenie wystąpili recytatorzy w wieku od 3 do 19 lat w czterech kategoriach wiekowych: do kl. 0, klasy I-IV, klasy V-VIII i grupa młodzieży licealnej. Ich występy oceniało jury w składzie: Lucia Țebrean – pedagog z Gura Humorului, Ianina Hahula-Straton – niegdyś sama

uczestnicząca z powodzeniem w konkursach recytatorskich, oraz Dariusz Kasprzyk – lektor języka polskiego na Uniwersytecie im. Al. I. Cuza w Jassach.

Podczas konkursu odbył się także quiz poświęcony polskiemu nobliście w dziedzinie literatury Henrykowi Sienkiewiczowi, którego imię nosi szkoła podstawowa w Nowym Sołońcu. W tym roku mija w czerwcu 170. rocznica urodzin pisarza, a w listopadzie 100-lecie jego śmierci. Sejm RP przyjął specjalną ustawą decyzję o ustanowieniu w Polsce roku 2016 Rokiem Henryka Sienkiewicza. W quizie rywalizowały 3-osobowe drużyny z Nowego Sołońca, Pojany Mikuli i Seretu. Wszyscy wykazali się sporą wiedzą na temat Sienkiewicza, jednak to uczennice z Pojany Mikuli – Monica Eugenia Marculeac, Mariana Justyna Drozdek i Ana Iulia Drozdek – odpowiedziały bezbłędnie na wszystkie pytania.

În timpul concursului a avut loc un quiz dedicat unui scriitor polonez, câștigător al premiului Nobel în domeniul literaturii, Henryk Sienkiewicz, a cărui nume îl poartă școala gimnazială din Solonețu Nou. Anul acesta în iunie se împlinesc 170 de ani de la nașterea scriitorului, iar în noiembrie o sută de ani de la moartea sa. Seimul Republicii Polone a luat o hotărâre specială de a institui ca în Polonia anul 2016 să fie Anul lui Henryk Sienkiewicz. La quiz au rivalizat echipe formate din câte trei persoane din Solonețu Nou, Poiana Micului și Siret. Cu toții au demonstrat că dețin multe cunoștințe referitoare la Sienkiewicz, cu toate acestea, numai elevele din Poiana Micului – Monica Eugenia Marculeac, Mariana Justyna Drozdek și Ana Iulia Drozdek – au răspuns corect la toate întrebările.

În timpul festivalului au fost anunțați câștigătorii concursului de desene care avea ca temă ilustrarea fragmentului din romanul „Prin pustiu și junglă” scris de Henryk Sienkiewicz. Au fost premiate 13 lucrări ale elevilor din Solonețu Nou, Vicșani și Siret și altele 19, au primit mențiuni. Ele vor putea fi văzute la expoziția ce va avea loc în timpul manifestărilor dedicate lui Henryk Sienkiewicz care se vor desfășura în iunie la școala gimnazială ce-i poartă numele, din Solonețu Nou.

În acest an decorul pentru scenă a fost realizat „în colaborare” cu recitatorii, în special cu cei mai mici, care au colorat în pauză machetele caselor, mașinilor și trenurilor, jucându-se excelent.

Ca de obicei, nimeni nu a plecat de la Solonețu Nou cu mâinile goale. Premiile pentru concurs au fost finanțate de Uniunea Polonezilor din România precum

Rozstrzygnięty został także konkurs plastyczny na ilustrację powieści „W pustyni i w puszczy”. Nagrodzono 13 i wyróżniono 19 prac uczniów z Nowego Sołońca, Wikszani i Seretu. Będzie je można zobaczyć na wystawie, która powstanie podczas obchodów poświęconych Henrykowi Sienkiewiczowi, jakie odbędą się w czerwcu w szkole podstawowej jego imienia w Nowym Sołońcu.

W tym roku dekoracje na scenie „współtworzyli” sami recytatorzy, zwłaszcza najmłodszy, kolorując w przerwie makiety domków, samochodów i pociągów, świetnie się przy tym bawiąc.

Tradycyjnie nikt nie wyjechał z Nowego Sołońca z pustymi rękami.

Nagrody w konkursie ufundował Związek Polaków w Rumunii oraz Ambasada RP w Bukareszcie z funduszy polonijnych.

W kategorii I miejsce pierwsze zajął Ștefan Emanuel Calistru z Suczawy, miejsce drugie Yasmina Daria Longher, a trzecie Claudia Chachula – obie z Nowego Sołońca. Wyróżnienia otrzymali: David Catargiu i Magda Drozdec z Pojany Mikuli, Ewa Emilia Marculeac i Darius Francisc Polaczek z Nowego Sołońca oraz Adelina Marcu z Suczawy.

W kategorii II zwyciężyła Karolina Longher z Suczawy, miejsce drugie zajął Albert Cohut, a trzecie David Revai – obaj z Nowego Sołońca. Wyróżnienia otrzymali natomiast: David Balac, Amada Daiana Beleş i Eliza Iedenac z Nowego Sołońca, a także Ana Maria Iliuc z Wikszan oraz Leticia Rujitchi z Pleszy.

W kategorii III jury za najlepszą uznało recytację Erny Boiciuc z Kaczyki, miejsce drugie przyznało Monice Eugeniei Marculeac z Pojany Mikuli, a trzecie – Suzanie Revai z Nowego Sołońca. Jury wyróżniło także aż 10 recytatorów: Sarę Beleş i Andreia Comana z Nowego Sołońca, Zelinę Ciobanu, Anę Marię Cozminciuc, Marianę Justynę Drozdek

și de Ambasada R.P. la București din fondurile pentru diaspora poloneză.

La categoria I, premiul I l-a obținut Ștefan Emanuel Calistru din Suceava, premiul II, Yasmina Daria Longher, iar premiul III, Claudia Chachula – ambele din Solonețu Nou. Mențiuni au obținut: David Catargiu și Magda Drozdec din Poiana Micului, Ewa Emilia Marculeac și Darius Francisc Polaczek din Solonețu Nou precum și Adelina Marcu din Suceava.

La categoria a II-a a învins Karolina Longher din Suceava, locul II l-a obținut Albert Cohut, iar locul III, David Revai – ambii din Solonețu Nou. Mențiuni au obținut, de asemenea: David Balac, Amada Daiana Beleş și Eliza Iedenac din Solonețu Nou precum și Ana Maria Iliuc din Vicșani și Leticia Rujitchi din Pleșa.

La categoria a III-a juriul a apreciat recitarea Ernei Boiciuc din Cacica, locul II a fost acordat Monicăi Eugeniei Marculeac din Poiana Micului, iar al III-lea – Suzanei Revai din Solonețu Nou. De asemenea, juriul a acordat mențiuni la 10 recitatori: Sarei Beleş și lui Andrei Coman din Solonețu Nou, Zelinei Ciobanu,

i Terezę Mihaelę Drozdek z Pojany Mikuli, Arminę Marię Grădinariu, Kyre Ioanę O'Connor i Biankę Ioanę Pieszczoach z Seretu oraz Luizę Priscariu z Kaczyki.

W kategorii IV zwyciężyła Mariana Gertruda Marculeac z Nowego Sołońca. Miejsce II zajęła Cristina Iuliana Marculeac z Pojany Mikuli, a trzecie – Agneșca Revai z Nowego Sołońca. Wyróżnienia otrzymały natomiast: Monica Claudia Curuț i Maria Antonina Drosceac – obie z Nowego Sołońca.

Mam nadzieję, że w tak wyjątkowo liczny gronie zobaczymy się za rok, a w międzyczasie także jesienią, podczas Konkursu Recytatorskiego im. Adama Mickiewicza „Kresy 2016”.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Anei Maria Cozminciuc, Mariane Iustina Drozdek și Terezei Mihaela Drozdek din Poiana Micului, Arminei Maria Grădinariu, Kyrei Ioana O'Connor și Biancăi Ioana Pieszczoach din Siret precum și Luizei Priscariu din Cacica.

La categoria a IV-a a învins Mariana Gertruda Marculeac din Solonețu Nou. Locul II l-a obținut Cristina Iuliana Marculeac din Poiana Micului, iar al III-lea – Agneșca Revai din Solonețu Nou. De asemenea, au obținut mențiuni Monica Claudia Curuț și Maria Antonina Drosceac – ambele din Solonețu Nou.

Sper că într-un astfel de grup foarte mare ne vom vedea și anul următor, dar, între timp, în toamnă, la Concursul de Recitare „Adam Mickiewicz” – Kresy 2016.

Trad. I. Biseada

Foto: Șt. Calistru

POLONUS

Tel/Fax: 0230 520355

www.dompolski.ro

e-mail: redactia_polonus@yahoo.com

ISSN 1223-4192

*Zespół redakcyjny
Colectiv de redacție:*

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska-Marculeac

Kazimierz Longier (KL)

Zdjęcia na okładkach: dreamstime.com

Barbara Breabăn
Iuliana Dascălu
Ilona Biseada
Maria Mețec

Grup Mușatinii
tipografie · producție publicitară
SUCEAVA, tel.: 0230 523640

